

Lietuvos pramonininkų konfederacijai

2021-03-12 Nr. S-012

sekretoriatas@lpk.lt

DĖL MOKESTINIŲ LENGVATŲ

Lietuvos Respublikos Vyriausybės programoje numatyta peržiūrėti taikomas mokestines lengvatas ir Finansų ministerija pradeda ruošti pasiūlymus šiuo klausimu.

Informuojame, kad Lietuvos keleivių vežimo asociacijai (jos nariams – keleivių vežėjams) yra aktualios šios šiuo metu galiojančios lengvatos:

1. Lengvatinis 9 proc. PVM tarifas keleivių vežimo veikeliai (PVM įstatymo 19 str. 3 d. 4 punktas).
2. Neapmokestinamos PVM tarifu subsidijos iš savivaldybių biudžeto nuostoliams vietinio (miesto ir priemiestinio) susisiekimo maršrutuose padengti (PVM įstatymo 15 str. 6 dalies komentaras).
3. Neapmokestinamos akcizo mokesčiu gamtinės dujos naudojamos vidaus degimo varikliuose (Akcizų įstatymo 58¹ str. 1 d., 3 punktas).

Asociacijos nuomone, tikslinga išlaikyti šias lengvatas dėl žemiau nurodytų priežasčių.

1. PVM lengvatinis tarifas.

19 straipsnis. PVM tarifai.

3. Lengvatinis 9 procentų PVM tarifas taikomas:

4) *keleivių vežimo Susisiekimo ministerijos ar jos įgaliotos institucijos arba savivaldybių nustatytais reguliaraus susisiekimo maršrutais paslaugoms, taip pat šiame punkte nurodytų keleivių bagažo vežimo paslaugoms;*

Keleivių vežimas vietiniais (miesto ir priemiestiniais) maršrutais yra socialinė paslauga, todėl savivaldybės, nustatydamos kainas ir tarifus, vadovaujasi visuomenės būtinais poreikiais ir įvairių visuomenės sluoksnių galimybėmis, taip pat sprendžia kitas miestui aktualias problemas.

Pažymėtina, kad visuotinai pripažįstama ir skatinama naudotis viešuoju transportu, didinti viešojo transporto patrauklumą, mažinti spūstis, o įvairiose nacionalinėse programose ir ilgalaikiuose planuose, pavyzdžiui, Nacionalinėje susisiekimo plėtros 2014–2022 m. programoje¹ ir Nacionaliniame energetikos ir klimato srities veiksmų plane 2021–2030 metams (NEKS planas)², numatyti uždaviniai yra nukreipti didinti transporto energijos vartojimo efektyvumą, mažinti transporto neigiama poveikį aplinkai ir gerinti eismo saugumą, aplinkosaugos priemonių diegimą ir plėtojimą, CO₂ mažinimą ir pan.

Siekiant skatinti kuo platesnį naudojimąsi viešuoju transportu, savivaldybės formuoja kainų politiką vietiniame (miesto ir priemiestiniame) susisiekime, todėl dažnai nustatomos kainos yra socialiai orientuotos (ar kelionės nemokamos), jos nepadengia paslaugos teikėjo (vežėjo) patiriamų kaštų ir, nekompensuojant vežėjo patiriamų nuostolių, būtinų keleivių vežimo paslaugų teikimas būtų neįmanomas. Atkreiptinas dėmesys, kad tiek ES teisės aktai (Reglamentas (EB) Nr. 1370/2007), tiek Lietuvos Respublikos Kelių transporto kodeksas (17¹ straipsnis) numato kompensuoti nuostolius, kuriuos vežėjai patiria teikdami viešųjų paslaugų įsipareigojimus

¹ <https://sumin.lrv.lt/uploads/sumin/documents/files/suvestin%C4%97.pdf>

² [https://enmin.lrv.lt/uploads/enmin/documents/files/Teisin%C4%97%20informacija/Teis%C4%97s%20aktai/Bendrieji%20energetikos%20strateginiai%20dokumentai/NECP/Lietuvos Respublikos nacionalinis energetikos ir klimato srities veiksmu planas.pdf](https://enmin.lrv.lt/uploads/enmin/documents/files/Teisin%C4%97%20informacija/Teis%C4%97s%20aktai/Bendrieji%20energetikos%20strateginiai%20dokumentai/NECP/Lietuvos%20Respublikos%20nacionalinis%20energetikos%20ir%20klimato%20srities%20veiksmu%20planas.pdf)

pagal Vyriausybės arba jos įgaliota institucijos nustatytą tvarką (Susisiekimo ministro 2010 m. liepos 20 d. įsakymas Nr. 3-457).

Jei savivaldybės negalėtų daugiau lėšų skirti transporto paslaugų finansavimui dėl padidinto PVM, galėtų mažinti paslaugų apimtį ir nutraukti atskirus maršrutus. Tai savo ruožtu padidintų lengvųjų automobilių naudojimą, CO₂ ir kitų ŠESD kieki, apsunkintų gyventojų judumą (susisiekimas su ugdymo ir sveikatos įstaigomis, darbo vietomis, ir t.t.), dar labiau mažintų šalies ūkio efektyvumą ir apsunkintų regionų plėtrą.

Susisiekimo ministerija reguliuoja keleivių vežimą tolimojo susisiekimo maršrutais, geležinkelių vietiniais maršrutais, taip pat keltais ir laivais. Prioritetas – skatinti keleivius naudotis viešuoju transportu, didinti jo patrauklumą ir prieinamumą. Jei būtų panaikintas lengvatinis PVM tarifas, augtų paslaugos kaina ir dėl šios priežasties mažėtų naudojimas viešuoju transportu.

2. Neapmokestinamos PVM tarifu subsidijos.

PVM įstatymo 15 str. 6 dalies komentaras.

6. Subsidija ar dotacija laikoma turinčia įtakos galutinei prekės (paslaugos) kainai, jeigu tenkinamos visos šios sąlygos:

- 1) ji mokama pardavėjui;
- 2) ją moka trečioji šalis;
- 3) ši suma sudaro atlygį už prekę (paslaugą) ar jo dalį.

Komentaras

2. Kai subsidijų (dotacijų) mokėjimas nėra susijęs su prekių tiekimu ar paslaugų teikimu (pvz., parama nelaimės atveju, išmokos išlaidų kompensavimui ar pan.), tai tokios išmokos nepridedamos prie kokių nors prekių ar paslaugų apmokestinamosios vertės, nes šiuo atveju prekių tiekimu ar paslaugų teikimu nėra.

Tais atvejais, kai subsidijos gavėjas faktiškai tiekia prekes ar teikia paslaugas, tačiau jam skiriama subsidija nepriklauso nuo faktiškai tiekiamų prekių ar teikiamų paslaugų skaičiaus, tai tokia subsidija neįskaitoma į atliktų darbų apmokestinamąją vertę.

3 pavyzdys.

Autobusų parkui vietinio susisiekimo maršrutų tarifus patvirtina savivaldybė. Be to, savivaldybė su autobusų parku yra sudariusi sutartį, kuriose autobusų parkas įsipareigoja vežti keleivius savivaldybės nustatytais maršrutais, o savivaldybė – padengti nuostolius, susidariusius dėl mažo keleivių kiekio. Mėnesiui pasibaigus, autobusų parkas savivaldybei pateikia ataskaitą apie faktiškai patirtas išlaidas ir gautas pajamas iš vietinio susisiekimo maršrutų. Nuostoliams padengti savivaldybė skiria subsidiją.

Šiuo atveju autobusų parko teikiamų keleivių vežimo vietiniais maršrutais paslaugų apmokestinamoji vertė yra savivaldybės nustatyta keleivių vežimo paslaugos kaina (be PVM). Savivaldybės subsidijos mokėjimas autobusų parkui nėra susijęs su paslaugų teikimu, ji nėra atlygis už autobuso parko teikiamas keleivių vežimo paslaugas. Todėl šios subsidijos į autobuso parko teikiamų paslaugų apmokestinamąją vertę netraukiamos.

Vietinio (miesto ir priemiestinio) reguliaraus susisiekimo maršrutai dotuojami (subsidijuojami), kompensuojant vežėjų pajamomis iš bilietų (be PVM) nepadengtą sąnaudų dalį. Kaip taisyklė daugumoje maršrutų savivaldybių nustatytos bilietų kainos nepadengia paslaugos savikainos, todėl savivaldybės užtikrindamos būtinąsias paslaugas ir jų nepertraukiamumą, šias paslaugas dotuoja (padengia skirtumą tarp nustatytos paslaugos (kainos) savikainos ir surinktų pajamų iš bilietų).

Bilietų kainos, kaip ir visame pasaulyje, nustatomos atsižvelgiant į keleivių perkamąją galią, t.y. kiek daugiausiai šie gali sumokėti už teikiamą paslaugą. Todėl:

- kuo didesnis transporto bilietams PVM, tuo mažiau pajamų iš bilietų lieką savikainos dengimui, tuo daugiau reikia kompensuoti iš savivaldybės biudžeto;

- Jei PVM būtų apmokestinta ir dotacija, tai tik nulemtų savivaldybių išlaidų didėjimą.

Kiti argumentai tie patys, kaip ir dėl lengvatinio PVM tarifo keleivių vežimo veiklai.

3. Neapmokestinamos akcizo mokesčiu gamtinės dujos naudojamos vidaus degimo varikliuose

Akcizų įstatymas:

58¹ straipsnis. Gamtinių dujų atleidimas nuo akcizų

1. Nuo akcizų už gamtines dujas atleidžiamos:

3) *gamtinės dujos, naudojamos kaip variklių degalai.*

Pagrindinė priežastis, dėl kurios buvo priimtas sprendimas neapmokestinti akcizu vidaus degimo varikliuose (VDV) naudojamas gamtines dujas buvo siekis skatinti įsigyti brangesnes gamtinėmis dujomis varomas transporto priemonės (visų pirma keleivines (autobusus), o vėliau ir krovinines). Skatinama keisti dyzeliu varomas transporto priemonės į naudojančias AEI degalus skatinama visose su klimato kaita susijusiomis programomis (KKP, NEKS ir kt.), nes gamtines dujas transporto priemonėse bus galima pakeisti biodujomis be jokių techninių sprendimų ir investicijų.

Panaikinus akcizą gamtinėmis dujomis naudojamoms VDV, padidėtų sąnaudos ir neliktų paskatos.

Pagarbiai

Prezidentas

Gintaras Nakutis

8 655 83009 gintaras.nakutis@lkva-asociacija.lt